

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7394/2021
26.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Сања Лаловић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Градско правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1120/21 од 12.08.2021. године, у седници одржаној 26.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1120/21 од 12.08.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 259/2020 од 25.02.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен примарни тужбени захтев тужиље. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилји исплати новчани износ од 6.763.969,28 динара са законском затезном каматом почев од 25.02.2021. године до коначне исплате, а на име накнаде за 1203/1437 дела експроприсане непокретности катастарске парцеле број ... укупне површине 1437м² и парцеле број ..., укупне површине 664м², чији је део од 160м² експроприсан ради изградње улице које парцеле су уписане у лист непокретности број ... КО ..., а које у природи представљају делове ... и ... у ... Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужени носилац јавне својине на 1203/1437 дела експроприсане непокретности катастарске парцеле ..., укупне површине 1437м² и парцеле број ..., укупне површине 664м², чији је део 160м² експроприсан ради изградње улице, које парцеле су уписане у лист непокретности број ... КО ..., па се обавезује да о свом трошку изврши пред надлежним РГЗ СКН Нови Сад упис права власништва јавне својине на деловима наведених непокретности, а што је тужилжа дужна признати и трпети. Ставом четвртим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужиље преко досуђеног износа од 6.763.969,28 динара на име накнаде за експроприсану непокретност до траженог износа од 7.440.371,66 динара, као и тражена законска затезна камата на недосуђени износ главнице. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужилји накнади трошкове поступка у укупном износу од 691.196,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1120/21 од 12.08.2021. године, првим ставом изреке, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда у делу у коме је усвојен тужбени захтев и одлучено о трошковима поступка потврђена. Другим ставом изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Указивање туженог на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене пред другостепеним судом је неосновано, јер у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужили је по основу правноснажног решења о развргнућу имовинске заједнице Основног суда у Новом Саду П1 196/19 од 12.03.2020. године, припало власништво на 1203/1437 дела парцеле број ..., површине 1437м², и искључиво власништво на парцели ... површине 664м². На основу наведеног решења поднет је захтев за упис промене о чему је издата потврда надлежног РГЗ. Тужила је предметне парцеле стекла наслеђивањем, а исте се налазе у власништву породице тужиле још од њеног деде, а све до 2000. године земљиште се користило као пољопривредно, од када је основна парцела 3575 (од које су касније настале предметне парцеле) ушла у грађевинско подручје. Према важећем плану Генералне регулације насељеног места ... кат.парцела број ... (раније део парцеле 3575/10) планирана је за површину јавне намене регулацију улице ... у ... и приведене фактички намени од 160м². Парцела број ... је важећим планом Генералне регулације намењена за Улицу ... и у природи целом својом површином од 1437м² у саставу је те улице уз постојећу изграђену инфраструктуру (вода, струја, телефон, насути туцаник) и користи је неограничен број лица за јавни саобраћај, пошто је повезана у систем улица преко ... улице. Тужили није исплаћена накнада у новцу за део земљишта који је експроприсан, нити је за предметну парцелу вођен поступак експропријације. Вештачењем је утврђена тржишна вредност парцела спрам површине приведене намени идеалног сувласничког дела тужиле (за парцелу број 3575/12 у делу од 1203/1473м² која је приведена намени у целости, односно за површине од 1203м² колики је сувласнички удео тужиле и парцелу број ... која је приведена намени у површини од 160м² од укупних 664м²), тако да укупна тржишна вредност за 1363м² (имајући у виду тржишну вредност од 4.962,56 м²) износи 6.763.969,28 динара, при чему је вештак узео у обзир и вредност Пореске управе од 15.04.2019. године коју је прихватио приликом свог обрачуна.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да исплати новчану накнаду тужили због извршене фактичке експропријације земљишта.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.) као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

Одредбом члана 2. став 1. тачка 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ број 72/09...145/14) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, број 72/11...104/16) поред осталог, прописано је: да добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом – јавни путеви, јавне пруге, мост и тунели на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго (став 2.); да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом, односно одлуком органа и правног лица која су та добра дата на управљање (став 5.); да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева II реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопутеви државног пута I и II), тргова и јавних површина, који су у својини локалне самоуправа на чијој територији се налазе (став 7.).

У овом случају, спорно земљиште је планским актом – регулационим планом насеља Ветерник одређено за улицу и саобраћајницу коју користи неограничен број лица за јавни саобраћај и у природи јесте улица која има свој назив. Због тога је оно, сагласно цитираним одредбама Закона о јавној својини, постало добро у општој употреби у јавној својини туженог као јединице локалне самоуправе, које као улицу свако има право да користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земишта. Тужилца је фактички лишена права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа, и није дужна да трпи штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа) које би било основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је обвезник исплате накнаде јер се спорне парцеле на којима је тужилца и даље уписана као власник, односно корисник, користе као улица – добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 7. Закона о јавној својини. Висина ове накнаде, која тужилци припада на основу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности земљишта према налазу и мишљењу судског вештака који су судови прихватили, а тужени није предложио ново вештачење у смислу члана 271. ЗПП.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу ревидента да тужени није обвезник накнаде, јер ниједном својом радњом није депоседирао тужиљу. Тужени је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији, односно изузимању из поседа) претворено у добро у општој употреби – улицу, а исто за такву намену предвиђено је одговарајућим планским актом.

Неосновани су наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права. Ово тим пре, што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и ставља примедбе на оцену доказа из члана 8. ЗПП, због којих се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић